

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám. Gergurov-féle házban.
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bácsmezeyi nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik hetfő s ünnepek utáni napok kivételével minden nap.
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak
Egész évre 12 frt. — Félévre 6 frt. — Negyedévre 3 frt.
Egy óra 1 frt. 20 kr.
Egyes szám ára 5 kr., a vasárnapi szám 10 kr.

Képviselői beszámoló.

F. hó 18-án tartotta városunk orsz. képviselője dr. Drakulits Pál beszámolóját a „Vadászkürt“-szálló nagytermében.

A beszámoló célja volt első sorban az országgyűlés jelen ciklusának eddigi ténykedését ismertetni meg azon választókkal, kik a politikai fejleményekről csak szóbeli tájékozás útján értesülnek, — értjük magyar szerb ajku földmiveseinket, — másodsorban meggyőződést szerezni arról is, hogy a párt ereje a lefolyt három év óta változott-e?

Az a rendkívüli látogatottság, mely a „Vadászkürt“-szállónak nemcsak kijelölt nagy termét, de udvarát is zsufolásig megtöltötte választó polgárokkal, bizonyítéka volt annak, hogy a ragaszkodás s bizalom városunk képviselője iránt, ha lehetséges, — még nőtt a lefolyt idő alatt s az ellenzék zászlaja ma is époly diadalmasan lobog városunkban, mint a választás napján.

A „Vadászkürt“-szálló nagyterme, melybe kétezer ember is elfér, zsufolásig tömve volt, úgy, hogy a karzatokat leszakadástól lehetett félteni.

A nemzeti párt végrehajtó bizottsága élén Szemző István pártelnökkel teljes számban jelent meg és pontban 11 órakor Szemző István az ülést megnyitván, meleg szavakkal üdvözölte polgárainkat, megköszönve ama lelkes buzgalmat, melylyel ily nagy számban jelentek meg képviselőjük beszámolóján, egyben fölhívta a választókat, hogy alakítsanak egy küldöttséget, mely fölkérje dr. Drakulitsot a beszámoló megtartására.

Zajos éljenek kísérték az elnöki nyilatkozatot s legott megválasztott a küldöttség, mely meghívandó volt orsz. képviselőnk a beszámoló megtartására. A küldöttségbe megválasz-

tották Fernbach Péter elnöklete alatt Paul Kálmán, Radulovits Szilárd, Kandler József és Ehrlich Nándor urakat.

Addig, míg a küldöttség feladatát teljesítheti, — az ülés fölfüggesztett.

Egy negyed óra elteltével megjelent a küldöttség dr. Drakulits Pál kíséretében, kit a választók riadó „éljen“ és „szívó“ kiáltásokkal üdvözöltek.

Szemző István pártelnök a fölfüggesztett ülést újra megnyitotta s fölkérte Drakulitsot beszámoló beszédének megtartására.

Dr. Drakulits Pál az emelvényre lépve következőkben számolt be képviselői működésének eddigi eredményeiről:

Tisztelt választó polgárok!

Ma-holnap három esztendeje lesz annak, hogy Önök szerény személyemet becses bizalmukkal megtisztelvén, képviselőjükké választottak meg, — s bár ezen idő alatt igen gyakran találkoztam Önökkel, úgy a köz, mint a társadalmi élet terén, még nem volt szerencsém beszámolni Önöknek egyrészt saját képviselői működéséről s annak a politikai pártnak a működéséről, a melyhez tartozni szerencsém van, s a melynek zászlaja alatt Önök képviselőjükké választottak, másrészt pedig magának a képviselőháznak a működéséről, — a mi mind együttesen a képviselői beszámoló keretébe tartozik.

S a midőn most, majd három év után e végből Önök elé léptem, mindenekelőtt arra kérem Önöket, hogy eme késedelmet ne tudják be hanyagságnak részemről, mert hiszen midőn magában a parlamentben több alkalommal, különféle kérdésekben felszóltam, midőn hozzászóltam oly kérdésekhez is, amelyekkel azelőtt egyáltalán nem is foglalkoztam, a mi pedig egy kezdő politikusnál mindenesetre némi előtanulmányokat is igényel, — ha tehát nem voltam rest eme előtanulmányokat megtenni, -- ha nem voltam rest törvényhatósági közéletünkben Önökkel vállatve s az Önök segélyével polgárságunk érdekében — mindenkor, a midőn annak csak a legkisebb szüksége is felmerült — nem csak résztvenni, de többször küzdeni is, — bizonyosan nem lettem volna rest arra sem, hogy a képviselői beszámoló beszédhez tartozó adatokat össze-szedjem, s azokat Önök elé terjesszem.

Azt sem vetheti szememre senki sem, hogy a választási küzdelmek alatt — már általános politikai tekintetéből, — akár személyes akár lokális érdekű olyan ígéretek tettem volna, a melyeket aztán be nem váltottam, tehát az esetleges szemrehányásoktól való félelem sem tartott vissza a beszámolástól.

Miért vártam tehát mégis Önöket közel három évig? Megmondom mindjárt, — annak egyedüli oka a parlament munkásságának a meddősege volt, — annak oka egyedül az, hogy a választási programokban hangoztatott, és égetően szükségesséknél jelzett reformok közül, melyeknek megvalósítását a képviselők a választások előtt ígérték, a parlament egyetlen egyet sem volt képes megvalósítani, — tehát a parlamentnek a működéséről, működésének tényleges eredményéről — azoknak nem léteben egyáltalán beszámolni is lehetetlen volt.

Ma — midőn Önök elé léptem, sem vagyok sokkal jobb helyzetben, mert a parlament, eltekintve néhány csekélyebb jelentőségű parciális reformtól a törvénykezés terén, — a mai napig sem valósított egyetlen egyet sem azon reformok közül, a melyeket a közjogi alapon álló politikai pártok, — különösen pedig a választási küzdelmekből mint mindenkor addig, úgy jelenleg is nagy többséggel kikerült szabadelvű párt — a kormánypart — vett fel, — hanem igenis keresztül vitt — jobban mondhatnám erőszakkal keresztül hajszolt oly reformokat, melyeket választási programjába fél sem vett, melyek a választók elé nem terjesztettek — és ezek az egyházpolitikai reformok.

Bár egyáltalán, legkevésbé pedig ez alkalommal, midőn önöknek működéséről beszámolni akarok, sem célozom, sem szándékom igaztani ezen reformok ellen, melyeknek nagyobb részét már a törvényhozás mindkét háza elfogadott, — annál kevésbé, miután azok közül 3 javaslat már Ö felseje elé szentesítés végett felterjesztett, s majdnem bizonyos, hogy alkotmányos királyunk azoknak szentesítését nem is fogja megtagadni, s így azok ma-holnap törvényerőre emelkednek s a többi reformok is, esetleg némi változtatásokkal szintén törvénybe fognak ígattatni, még sem zárkozhatom el ez alkalommal az elől, hogy Önöknek ezen reformok tárgyalása alkalmával elfoglalt álláspontomat, a melyet különben nagyjából úgy is ismernek, röviden ki ne fejtsem, valamint azon indokokat is, a melyek engemet ezen álláspont elfoglalására bírtak egyrésztől, másrésztől pedig azoknak eljárását, kik eme reformokat, hogy úgy mondjam erőszakosan keresztül hajszolták, rövid tárgyalagos bírálat alá vegyem.

Tagadhatlan az, hogy országunk polgárai által követett különféle vallásfelekezet a házasságjog tekintetében, egymástól teljesen eltérő szabályokat és szokásokat követvén, — ennek folytán a külön-

Ki **nagy** választék és **olesó** árak mellett akar **téli felöltőt** vásárolni, az **jöjjön**

Flesch Testvérek

ezéghez. Üzleti elvünk: „**a csekély haszon nagy forgalom által kiegyenlítősd nyer.**“

féle vallásokhoz tartozók egybekeléséből, a házasságnak érvényessége, a gyermekeknek vallása, sőt törvényessége tekintetében számos anomalia fejlődött ki, — mely sok esetben annyira ment, hogy eme sűrűlódásokat az egyes vallásfelekezetek által követelt, egymással gyakran homlokegyenest ellenkező, de különben törvényesnek tekintendő szabályok mellett az állami tekintély sem volt képes megszüntetni, sőt az állami tekintély közbevetése igen gyakran vallási sérelemnek tekintett, a vallásfelekezetek, különösen annak papága által. Ily körülmények között tehát tagadhatlan az is, hogy ezen gyakori bajok szanálása szükségessé vált, s a törvényhozásnak kötelessége volt arról gondoskodni.

A közjogi ellenzék különféle árnálatai ezt azonnal a pártok megalakításakor teladattukká is tüzték ki, és az 1843-iki törvények szellemében azt a legradikálisabb módon a kötelező polgári házasság s összes konsequenciáinak törvénybeiktatása által kívánták megoldani. A mérsékelt ellenzékhez tartozó képviselők legtöbbször s később a nemzeti párt egészben, szintén szükségesnek találta ezen anomáliáknak törvényhozás útján leendő megszüntetését, s erre az utat a választási manifestumban általánosságban meg is mutatta, de tartózkodott attól, hogy a legradikálisabb eszközökhöz nyuljon, mert figyelemmel volt a polgárságnak vallási érzületére és a népesség nagy részének műveltségi fokára. Csak a szabadelvű párt volt az, mely az ellenzék részéről jövő sürgetésekkel szemben, mindenkor a legkonservatívabb álláspontot foglalta el, és sem előbb, sem az új választások alkalmával ezen kérdésnek miként leendő megoldásáról programot sem adott hivatalosan. — Kéz alatt azonban minden képviselő kötelezte magát arra, katolikus választóikak szemben, hogy mindennemű egyházpolitikai reformot, mely a katolikus egyház tanáiba ütközik, elnevezni fogja; viszont a reformatus választóknak ugyanez a kormánypárthoz tartozó képviselő, — ettől teljesen elütő ígéreteket tettek. Mindebből kitűnik, hogy a szabadelvű párt egyáltalán nem szándékozott a jelen választási ciklus alatt komolyabb akcióba lépni, — mert különben kötelese lett volna előre programjába felvenni az egyházpolitika terén életbeléptetni szándékozott reformokat egész teljességükben, — s az

egyek képviselőik nem tehettek volna ettől eltérő ígéreteket.

S alig ült össze a parlament, mit látnunk? A számszerűleg nagy többséggel rendelkező kormánypárt, — daczára számbeli erejének, mégis gyengének érzi magát a választási programban ígért reformok keresztülvételére, nem mer, vagy nem akar sem a közigazgatási reformokhoz, sem a képviselőválasztási törvény revíziójához fogni, — nem mer a nagy tökével rendelkező merkantilistákkal szemben a közgazdasági reformok terén sem aktívba lépni, — hanem hogy ebbeli gyengeségét leplezze, és mégis a kormányhatalmat megtarthassa, alig egy esztendő letelével egy salto mortalelval az egyházpolitikai reformok mezején termelt, azon reformok mezején, melyekről programot sem adott, — melyeknek mikénti megoldására nézve a választókat meg sem kérdezte.

Érezte jól a kormány és pártja, hogy ez alkotmányellenes eljárás s hogy ebbeli eljárásnak alkotmányellenes voltát leplezze, úgy akarta feltüntetni a dolgot, mintha az egyházpolitikai reformokat a közvélemény sürgetné végből mesterséges közvélemény megteremtéséhez fogott. Mindenek előtt hatalmába kerítette a sajtónak legtöbb organumát, hogy miképpen tette ezt, azt most itt ismételnem nem akarom, de hogy az a mód, nem a kormánynak és pártjának, sem pedig az illető sajtó organumoknak, becsületére nem válik, — kitűnt eléggé ezen ügynek parlamenti tárgyalása alkalmával; azután a kormány hatalom minden apparátusát a harcba vitte, főispánjai és közigazgatási hivatalnokai segítségével népgyűléseket rendeztetett, a melyek a kötelező polgári házasság feltétlen szükségességét és sürgetőségét hangsúlyozták, sőt a budapesti liberális nagygyűlés, a melynek összeállításáról véleményemet annak idején a képviselőházban is leplezetlenül elmondottam, — s zerb és olah parasztokat is vitt fel, — kik bizonyára tiszta meggyőződésből jöttek tüntetni a liberális egyházreformok mellett. Tan felesleges is itt hangsúlyoznom, hogy a vidéki résztvevők zöme, nem saját költségén utazott Budapestre, de hogy ki adta a pénzt, — azt most is sötét homály fedi, — a melyet többszöri kérdezősködés daczára sem a kormány tagjai, sem a kormánypárt liberális

vezérfőrtiai eloszlátni eddig feleslegesnek tartották.

Az így preparált közvéleményt vitte aztán a kormány egyházpolitikai reformjai mellett a harcba, ezzel documentálta a kötelező polgári házasságnak feltétlen szükségességét, — erre a közvéleményre támaszkodva, rontott neki a főrendiháznak, mikor az a reformokhoz hozzájárulni nem akart, — ezzel a közvéleménnyel gyakorolt pressiót a koronára, sőt nem áttalotta a koronával folytatott tárgyalások minden egyes mozzanatának nyilvánosságra hozatala által, magát a korona tekintélyét, sérthetetlenségét is megverezte az által, hogy a korona eljárását nyilvános kritikának tette ki.

Mindezeket megvette pirulás nélkül Magyarország kormánya, segítve bírszei és bérenczei által, mindezeket megvette, holott a dolognak igaz egyszerű megoldása lett volna, hogy akkor, mikor a főrendiház a javaslatokat elvetette, és a katolikus és görög keletiek a reformok által magukat vallási érzületükben a legnagyobb mértékben sértve érezték, az országgyűlést feloszlatta és új választásokat elrendelt volna, hogy megkerdezzék az illetékes alkotmányos factorokat kellene-e nekik a reformok vagy sem; és ha a választók többsége a reformok mellett nyilatkozott volna, bizonyosan a főrendiház sem zárkozott volna el azok elfogadása elől.

És ez lett volna az igazi alkotmányos eljárás, de mit az alkotmányosság a kormánypártnak, az csak arra jó, hogy saját hatalmi érdekeit előmozdítva, — hogy tagjai a hatalom árnyékában kényelmesen hűsölhessenek. Mit neki a választóközönség meggyőződése, — a választóknak csak a szavazatai kellene neki, — meggyőződést tud ő maga is rájuk octroyálni, ahhoz képest a milyenre neki hatalmi érdekeiből szüksége van.

Természetesen hogy mi, kik ismertük választóink érzelmeit és nézeteit az egyházpolitikai reformok tekintetében, nem engedték magukat elvakítani a kormánynak ama szemfényvesztési alai, hanem bátran harcba szállottunk vele. Küzdöttünk a legnagyobb önfeláldozással, — küzdöttünk a legnagyobb lelkesedéssel, — túrtük a sajtó támadásait, túrtük mindennemű gyanasításokat, — túrtük mindezeket, de nem határltunk meg.

TÁRGZA.

Estélyen.

— Satyra.

Irtá és fölolvasta a Tóth Kálmán-kör f. hó 19-én tartott háziestélyén:

Dr. Molnár Gyula.

Együtt van a haute crème... A lársáság lelke
Azal a sóvárgó vágygyal forrott egybe:
Tánczolni... tánczolni... kiivlágos reggig.
De e dicső szándék fonalát elmetszik;
Mert a rendezőség nemes czéllt követve,
Felolvasást tűzött az estélyi rendre...
S szájról-szájra kél a fájdalommal sutlogás:
Ugyan mire való az a fölolvadás?

S nálóban boszantó... Le kell ilüni rendben.
A ki egyet kukkan, — az már neveletlen.
Az ember nem mer a szomszédjára nézni:
Nem tudni: hátha a rendező kikéri...
Szóknél innen, csakhogy akkor csiszogsz...
[csoszogsz...]
Kitelik, hogy többé meghivatni sem fogsz.
Megöl az unalom... Megfojt az ásilás...
Ugyan mire való az a fölolvadás?

S vajjon ki olvas föl? — Rendszerint egy
[derék]
Tudományos férfi... milyen akad elég.
Olvas órahosszat... olvas szakadattan...
Mint a zsilip, melynek a gálja szétpattan.

Se vége — se hossza... Tele van a marka
Sírűn irt lapokkal... váltig borzolgatja...
De nem fogy... de nem fogy... s rajtunk
[kiül a láz:]

Ugyan mire való ez a fölolvadás?

Vagy oszt' poéta lép föl a podiumra.
Elrjnzik belöle a vers, mint a dudva.
Érzéngi szerelmét... van abban "ah!" elég...
Virág-illat, hold-fény... s egy szív, a mely elég.
Igen! az érzelmek úgy lángolnak benne,
Hogy e miatt méter-hosszu lett a verse.
Végig kell hallgatnunk... nem marad hátra
[más:]

Ugyan mire való az a fölolvadás?

Föllép a belle-esprit... a nagy humorista...
Pattognak az élczek... bon-mot-k össze-vissza.
Szebbnél-szebb öllelek buzognak belöle...
Trefás helyzeteket rajzol nyakra-főre.
Nevetnünk kéne... de úgy tetszik... sirhatnánk
S mintha egy ádáz vágy tolokodnék föl
[ránk...]

Melyből kifejlődnek egy nagy naspágolás:
Ugyan mire való az a fölolvadás?

Valakinek egyszer az a hite lámád,
Hogy mi szeretjük a szidus novellákat.
Nosza elibénk áll tragikus orczával —
S másfél óra hosszat olvasni nem állal
Mit nem adnánk érte, hogyha véget érne
Aladár és Klotild szörnnyű szenvedése,

Hogyha rájuk szállna már a papi áldás:
Ugyan mire való az a fölolvadás?

Rendező uraim, az ég szerelmére!
Hogy ha a kultúra nemes terjesztése
Felolvasás nélkül el nem intézhető,
Van egy jó ideám — keresztülvihető:
Fordítsunk csak egyet az estélyi programjában...
Előbb jöjjön a táncz, s hajnalldjában aztán,
Kiknél odahaza nem lenne nagy mosás:
Azoknak hadd jöjjön oszt' a fölolvadás!

Színház.

(Megnyitó előadás.)

(A "Zombor és Vidéke" eredeti tárczája.)

A tegnapi napon nyílt meg városunkban az 1894—1895. évi saison, s mondjuk meg mindjárt az elején, hogy a közönség nagyon "vegyes érzelmekekkel" hagyta el az első előadás után a nézőteret. Nem akarjuk egyáltalán hibául felróni ifj. Polgár Károlynak, hogy első előadásul Sudermann "Ott-hon"-át választá. Nem pedig két okból. Először is mert jól tudjuk, hogy nem rajta mulott, hogy más, tegyük hozzá énekes darabbal nem kezdette a saisonot, másodsor és legfőbbképen azért, mert utóvégre mi nem látunk semmi hibát abban, ha a saisonot minden parádé nélkül nyitja meg az igazgató, annyit azonban meg kell jegyeznünk, hogy a sazinapról az amolyan előleges kritika féle,

Végre a szemfényvesztés győzött, győzött pedig nem a saját erejéből, de a közjogi ellenék nagy részének segítségével, kikre a kormány már elejétől fogva számított; számított arra, hogy az egyházpolitikai reformok ilyen megoldása a függetlenségi párt programjához tartozván, ez nem lesz hűtlen elveikhez, bár kétfelm, hogy ugyan'az a kormány és pártja, mely a függetlenségnek elvűsre számított, hű maradt volna elveikhez, (ha ugyan vannak, az esetre, ha elvei árán is hataluktól kellett volna megválnia.

Legyőztünk mondom, de küzdelmünk hiábavaló nem volt. A kormány és pártja a küzdelemből bár győztesen került ki, — de ez a győzelem pyrhusi győzelem volt; ma számban, tekintélyben megfogya, képtelen minden akcióra, ide oda kapkod, s komoly reformokra nem is gondol, hanem talán csak megint valami újabb expedienst keres a la egyházi politika — hogy hatalmát egy két évre prolóngálja; kétfelm azonban, hogy ismét akár a választó közönség fölüljön neki, — akár a tévutra vezetett korona ismét saját tekintélyével segítse ki őket a hínárból a melybe belejutottak.

A függetlenségi párt felmondja neki a fegyverbarátságot, s azok kik a kormány-pártból kiléptek, semmi körülmények között vissza nem lépnek, — ezek nélkül pedig a kormánypárt többsége alig néhány szavazat, nem elég arra, hogy a legkisebb zátonyról kihúzza a kormány hajóját.

S most nézzük mi lesz az eredménye az egyházpolitikai reformok azon részének, — melyeket mi elleneztünk — nézzük vajjon ezen reformok életbeléptetésével oly állapot fog teremteni, mely megérdemelte a nagy küzdelmet? Nem szeretnék ez egyszer jó jós lenni — de attól félek, hogy a reformok életbeléptetése még visszásabb állapotokat teremt az ezelőttieknél.

A vallási béke helyébe már is a vallási türelmetlenség kezd lépni, — a mely nem is vehető annyira rossz néven azoknak, a kik eme reformok által vallásuk dogmáit megsértve találják; — de a vallási türelmetlenség még nagyobb a cálviniáisták részéről, kik mint győzők szeretnének az összes vallásfelekezetek felett dominálni, — s az önvédelmet a katolikus egyház részéről ellenné irányított támadásnak bélyegzik erővel, ezen vallásfelekezeti türelmetlenségéből kifolyólag ezental a közélet minden terén val-

lási kérdésekkel fogunk találkozni, — a mi eddiggel nem volt, s a mi feltétlenül bencitól fog hat a közéletre, valamint a társadalmi élet minden terére.

Attól is félek, hogy ezen vallási türelmetlenség újabb tapot ad vagy társadalmi kinövésnek: — az antiszemitizmusnak. Az antiszemitizmus jobban burjánzik bármely nyugat európai államban mint nálunk, — dacára annak, hogy azokban közel annyi zsidó sincsen, — és megközelítőleg sem dominálnak annyira a közgazdasági élet minden terén mint nálunk; és mégis nálunk nincs zsidókérdés, nincs antiszemitizmus; legalább nincs nagyobb mérvben, nincs olyan mérvben, mely komoly aggodalmakat támaszt-hatna e társadalmi kinövés tekintetében: de így marad-e ez most is, mikor a katolikus és görög keleti lakosságának legnagyobb, különösen a műveltség alacsonyabb fokán álló népe a zsidóság befolyásának és a zsidókézből felhalmozott törke hatalmának tulajdonítja a kötelező polgári házasság és egyéb reformok egyes a katolicizmus érzelmeit mélyebben sértő intézkedései behozatalát? ezt kötfelm hiszem, mert félek hogy a reformok s egyes intézkedések elleni gyűlöletet a keresztény lakosság azokra viszi át, a kiket ezen retormok behozataláért okol, — a zsidókra; s ezért újabb társadalmi kinövésvel gyűl meg a bajunk: az antiszemitizmussal.

Attól félek, hogy ezek lesznek, mint mondam a reformok legradikálisabb intézkedéseinek a következményei, mikor azok életbeléptetnek. És ezekért csakugyan kár volt azt az óriási irgalmat, elégedetlenséget s késedelmet felidézni, ugy a parlamenti, valamint minden egyebbb működést a közélet terén megbénítani; ezt nem menti még az a körülmény sem, hogy ezen tragicomédiának az eljártása szükséges volt a liberalis színészek ügyességének bemutatása végett, hogy azok ezzel dokumentálják, hogy eme ügybuzgóságnál fogva a legnagyobb képességgel bírnak az ország ügyeinek továbbvitelére.

S ime ezzel bemutatam önöknek a parlament működésének az eredményét, — a kinek tetszik az tapsoljon, emeljen kalapot e liberalis kormányának, — én részemről a legnagyobb lelkiismerettel mondatom, hogy eme előadásába nem csak nem vettem részt, — de azt a leghévesebben elleneztem; — s azért sajnós a parlament működ-

désének eme egyetlen eredményében sincs részem.

És most vesszük a parlament működését a közgazdaság terén, mit tett a közgazdaság érdekében. minő intézkedésekkel akarja iparunkat emelni, mivel kívánja a válság előtt álló mezőgazdaságunk érdekeit megóvni, azt egy végzetes válságtól megmen-teni, a mely annál végzetesebb minálunk, mert mi pár excellencze östermelő állam vagyunk, s nemzetünk zöme a mezőgazdaságra van utalva. A mezőgazdasági érdekek megóvása tekintetében legnagyobb eredménye a parlamenti működésnek, — a Romániával és Oroszországgal megkötött vámszerződések. Nos mit jelent ez? A ki eme szerződések elolvastu, — és részrehajlatlanul bírálja meg az, — azt fogja találni, — hogy az Oroszországgal megkötött vámszerződés nem jelent egyebet, minthogy 1 frt 50 kr buza és rozs vám, 75 kr. zab után fizetendő vám és 50 kr. tengeri azaz kukoricza vám mellett kiszolgáltatta közös vámterületünk piaczeit az orosz gabona importnak. A ki azt mondja, hogy eme vámtételek elég magasak arra, hogy a mi gabonánk az osztrák piacokon az orosz gabonával sikeresen konkúráhasson a nélkül, hogy a mezőgazdák érdekeit mélyen sértse, — az egyszerűen nem ismeri a viszonyokat, vagy nem akarja az igazat bevallani, — mert tisztelt választópolgárok, tény az, hogy eme vámtételek már 1887. évi óta fennállanak, s tény az, hogy eme idő óta az orosz gabona import évről-évre növekszik, — s már a mult évben négyszeresen felülmulta a 6 év előtti importot, s jelenleg a becsi piac csupa orosz zabot fogyaszt. Tehát látszik, hogy eme vám nem elég magas arra, hogy a mi gabonánknak élénk concurrenziát ne csináljon, annak árait le ne nyomja és mikor az orosz gabona import növekedett akkor, mikor a vámtételek hosszabb időre fixirova nem voltak, mikor jögnak volt az esetben ha látuk, hogy az orosz gabonaimport oly élénk concurrenziát csinál a mi gabonánknak az osztrák piacokon, hogy a gabona arakat annyira lenyomja, hogy mezőgazdánk existenciáját nemcsak kétségessé teszi, de egyenesen aláasta, — mikor jögnak volt ez ectben mezőgazdaságunk érdekében a vámtételeket a körülményekhez képest bármily iragrasra emelni. s ennek folytán a mi piacaink nem voltak hosszabb időre biztosítva az orosz mezőgazdákknak, mikor mondom, az orosz gabonaimport ily körülmények között növekedett s nyomasztóltag hatott gabonáiraikra, — mennyivel inkább fog növekedni most, hogy tiz, helyesebben 9 1/2 évre ki vagyunk egyenesen szolgáltatva oroszországnak, mert az orosz gazdák tudván azt, hogy a fent kített vámtételek mellett tiz évig hozhatják be gabonájukat közös vámterületünk piacaira, — ezen fogyasztási piacok szükségletét számbatva, — s kiadásaitak elre megtáplhatva, annyival többet fognak termelni, hogy eme eddig bizonytalan piacokat gabonával eláraszthatják, — a mi semmi esetre sem alkalmas arra, hogy a már amugy is a minimumra leszállott gabonáiraikat emelhesse, — a mi pedig egyedül képes volna mezőgazdaságunkra újabb lendületet adni s mezőgazdánk existenciáját biztosítani.

S minő kedvezményt nyertünk mi ezért Oroszországtól? Természetesen szintén ugyan eme időre fixirova lettek a mi export cikkkeink vámtételei Oroszországban; amde milyen cikkkeket exportálunk mi Oroszországba? csupán iparcikkkeket, — de nem Magyarországból, mert a Magyarországi export Oroszországba anynyi, mint semmi, mert a mikor eme szerződés a hazban tárgyalattott s a kereskedelmi miniszter azt iparunk érdekében védelmezni iparkodott, nem tudott má exportot kimutatni, minthogy a Magyarallás vasutak gépgyára a mult évben 20 millió husz cséplőgépet adott el Oroszországnak, — hanem igenis exportáltak Ausztriából; ak, hát Oroszország biztosított az osztrák tény kedvezményeket, az osztrákok jól par-tak, biztosítottak ipartermékeiknek kedvező

mint a mai darabnak „remek dráma“ névvel való bevezetése legalább is nagyon kisvárosias. Tessék egy kis bizalommal lenni Zombor városának közönsége iránt. No de ez csak olyan kiterés fele. A darabot közönségünk egy egy része talán már a nemzeti színpadon is látta, a legtöbbsze azonban ismeri azokból a kritikákból, melyekkel a fővárosi sajtó annak idején e darabnak a nemzeti színpadon lett első előadását commentált, s így felmentve érezzük magunkat az alul, hogy magával a darabbal foglalkozunk.

A szereplők közül első sorban elismerés illeti Laczko Arankát, ki „Magda“-át nehéz de hatásos szerepét jól átanulva, átgondolva játszotta el. Vidéki színpadon jobb alakítást nem lehet kívánni sem. A közönség a színpadra léptekor tapssal fogadta, mint nyílt jelenetben is több ízben viharos tapssal adott kifejezést tetszésének, s minden felvonás után a lámpák elé hivta e régi kedvencét.

Nem kevesebb rokonszenvenvel fogadta közönségünk Nagyfalussy Julia (Mariska) ügyes alakítását is. Mindjárt a függöny felgördültekor egy gyönyörű csokort nyújtott nekik a nézőtőrről, s mi is elmondhatjuk, hogy reá szolgált Polgár társulatának e rokonszenves és szép tehetségű tagja a közönség elismerő tapsaira.

Schwartzke nyug. alezredes szerepében ifjú Polgár Károly lépett fel. Ez a szerep határozottan nem Polgár egyéniségéhez van mérve, s ha Polgár mégis szerepkörétől elütő e szerepben olyan minden ízében kidolgozott, mondhatni művésziesen sikertült alakítást produkált: ezzel csak ismételve bebizonyította azt, a mit róla közönségünk amugy is tud, hogy ő társulatának mint előadó színész is egyik legkiválóbb oszlopa.

Hanem ezzel körülbelül el is mondtuk mindazt, a mit dicseretést a tegnapi megnyitó előadásról mondhattunk. Kishonti (Keller dr. udvari tanácsos) sehogy sem tudta magát beleélni a nem neki való szerepbe, a mi Hetényi Elemért (Wendlovsky Miksa) illeti, hát bizony mi jobb színész is láttunk már nálánál, Fejér Dezső (Heférdüek lelkész) azonban már határozottan rossz volt. Nem tudjuk másra magyarázni, mint hogy Polgár szükségből adta neki ezt a szerepet, holott az a színészi talentum, a mi Fejér Dezsőben van, alig érdemel kétfelm három szavas szerepnél egyebet. Az ember szinte várta, hogy mikor huzakodj a röffel elő, annyira inkább bolos legény volt, mint egy család életében erkölcsi főlényével döntő befolyást gyakorló lelkész. Ajáljuk neki a saját jól felfogott érdekében, hogy ne váljallozzék olyasmire, a mit ereje nem bír el.

V. F.

piacokat, biztosítottak maguknak olcsó gabonát, — mi pedig megisszuk a levét.

Hivatkoztak a szerződés érdekében magasabb külpolitikai édekekre, hisz én őszintén kívánom hogy a mi monarchiánk Oroszországgal a legnagyobb barátságban éljen, — de nem akarom hogy ennek árát csak mi fizessük különösen akkor, a mikor Oroszország által nyújtott kedvezményeket csupán Ausztria élvezi. — Megfoghatatlan volt sokáig hogy miképpen birt kormányunk eme szerződésekhöz hozzájárulni, — míg jó forrásból értesültem, hogy csak eme szerződéshez való hozzájárulás árán birta egyházpolitikai reformjainak sorsát biztosítani.

S nézzük meg kissé a Romániával megkötött szerződést, ennek időtartama nincs ugyan fixirozva, hanem egy évi felmondás-hoz van köté, vámtételei pedig azonossság az előbb említettekkel; a szerződés hátrányai tehát nem oly nagyok egyrésztől, — másrésztől pedig Romániának termelőképessege sem olyan nagy, s ennél fogva az agyálók is kisebb mérvűek, — de itt van megint egy más aggasztó körülmény, a melyre mindjárt röviden áttérek, — csak előbb kijelenteni akarom önöknek hogy eme szerződéshez sem járultam hozzá, s azok megkötését el-
lenzem.

S most, hogy a romániai buza veszélyeire áttérjek, nem szabad megfeledkeznem arról, miképen óvja meg a tisztelt miniszter-elnök-pénzügyminiszter ur mezőgazdasági érdekeinket a román buzával szemben; mily módon iparkodik ellensúlyozni a román gabona import hátrányait. A transitó vámentességet megtoldotta a román buzára nézve az úgy nevezett kikészítési engedéllyel, mely egy régibb pénzügyminiszteri rendeleten alapszik, s a mely iparunk érdekében megengedi azt, hogy oly nyers termények, melyek a végből hoznak be, hogy feldolgozva ismét az országból kivittessenek, szintén vámentesek. Ennek alapján most a budapesti nagy malmok behozzák vámentesen az olcsóbb román búzát, azt itt megőrlik, s eme lisztet a közös vámenterület piacznak eladják, — ennek fejében küldenek azután a külföldre annak megfelelő magyar lisztet, s így, a vámentes román búzából örölt lisztet nyomják le a mi búzáink árát; s annyira mennek, hogy nem is egészen megfelelő mennyiséget visznek ki, hanem sokkal kevesebbet, a mi természetesen a jó pénzügyi kontroll következményei, a budapesti malmok tehát ezen a révén gyönyörű hasznot hajtanak részvényeseiknek és a budapesti malomipar annyira föllendül, hogy a vidéki malmok nem is konkurálhatnak velük, de ennek az árát az ország, s ismét első sorban a magyar mezőgazdák fizetik meg: a mit tehát nem volt képes maga a szerződés elrontani, annak megfontásáról gondoskodott a miniszterelnök-pénzügyminiszter ur, — mezőgazdánk hátrányára — a nagy tőkepénzesek érdekében.

Csak ebből a néhány vonásból is látjuk mennyire fekszik szíven a kormányunk a magyar mezőgazdaság érdeke, — de viszont azt lehetne mondani, hogy ezzel szemben az ipar fejlesztésére törekszik, — megengedem, sőt be is vallom, hogy igenis sokat tesz a gyárípar, a nagyiparosok a nagy tőke érdekében, — de a kis ipar, a kézi ipar és a mezőgazdasággal kapcsolatos ipar érdekében mit sem tesz, sőt a nagyiparosok s a nagy tőke mértéken felül való protegálása által, épúgy nyomja el a kisipart, mint a mezőgazdaságot.

Ezen kormánypolitikával szemben úgy mi, ugysis a nemzeti párt, valamint a függetlenségi és 48-as párt, a leghatározottabban álláspontot foglalunk el, és ki is küldöttünk belőlünk bizottságokat, hogy részletesen dolgozzanak ki tervet, a melynek alapján a mezőgazdaság, nemkülömben az ezzel kapcsolatos iparágak, valamint a kisiparosok érdekei megóvassanak. Bár magam is több erre vonatkozó tanácskozásban részt vehet elmondhatnék egyes más intézkedéseket, a melyeknek foganatbavételét szükségesnek tartom, — de hamár nem akarom becses türelmüket igénybe venni; hanem

biztosíthatom Önöket, hogy akeziónk e téren a legkomolyabb s a legsürgősebb lesz, — s a legközelebbi alkalommal erről bővebben fogok Önöknek beszámolni.

Most pedig feltartam röviden Önök előtt, a politikai helyzetet, Önök elé állítottam a parlamenti sikerdes munkálkodás eredményeit, saját működésemre vonatkozólag azonban ezekkel szemben — kénytelen vagyok kijelenteni, hogy az csupán negatív volt, — úgy azok megteremtésében részem nincs, a mennyiben ezeket mind pártom társaival soraiban küzdve elellenzem, s ellenezni fogok mindent, a miről meg vagyok győződve, hogy a nemzet zömének, a lakosság legnagyobb részének érdekeit sérti, — és soha sem fogom a nagyok érdekében az úgynevezett kicsi emberek érdekeit feláldozni.

Isten áldja meg Önöket.

A zajos éljenek lecsillapultával dr. Drakulits szerb ajku választóihoz is hosszu beszédet intézett lényegében ugyanazt ismételve, a mit főntebb közöltünk.

Befejezve szerb szónoklatát, Paul Kálmán ügyvéd lépett elő s magvas beszédben köszönte meg a beszámolót, mely a választó közönséget teljesen kielégíté s mely — ha lehetséges — csak növelte a bizalmat s a gazdaszkodást, melylyel Zombor sz. kir. város összes ellenzéki választói viseltetnek képviselőjük s az általa képviselt elvek iránt.

Most a nép Radulovitsot kívánta hallani s a zajos hívásnak eleget teendő, — föl is lépett az emelvnyre Radulovits Constantin, a zombori szerb nép kedvencz szónoka, kinek pusztá megjelenése is elégséges, hogy derült hangulat szállja meg a tömeget. Beszédét folytonos derűtség kísérte s nem csalódunk, ha azt hisszük, hogy a szerb választó közönség azzal a szent meggyőződéssel hagyta el a „Vadászkürt“ termeit, hogy vezérei oly egyéniségek, a kik testestül-lelkestül a nép érdekekért küzdenek.

Üdvözljük derék polgártársainkat e nemes hitükben, melyben nem lesz okuk soha se kételkedni.

Üdvözljük a nemzeti párt végrehajtó bizottságát, mely eleven tett-készségével ezuttal is jelét adta.

S végül üdv szeretett orsz. képviselőnknek, a ki nem lankadó honszerelemmel szolgálja az ellenzék magasztos ügyét!

Közel már a diadal napja, talán mire e sorok napvilágot látnak, Apponyi gr. napja árasztja el dicsteljes fényvel a hazát.

Faxit Deus!

Országgyűlés.

A képviselőház ülése nov. 19-én.

(A Z. és V. táv. tud.)

Elnök: Perczel Dezso.

Jegyzők: Josipovich Géza, Hock János, Schober Ernő.

A kormány részéről jelen vannak:

Hieronymi Károly belügyminiszter, Festetics Andor gróf földmívelésügyi miniszter.

Elnök megnyitván az ülést felolvassák és hitelesítik a jegyzőkönyvet.

Latkóczy Imre előadó bemutatja a közgazgatási befizetéseket tárgyalására kiküldött bizottság jelentését.

Neményi Ambrus a közlekedési valamint a pénzügyi bizottság jelentését a magyar folyam-és tengerhajózásról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Annak idején napirendre fog tűzteni.

Napirend szerint következők

a belügyi tárca költségvetésének általános tárgyalása.

Berzeviczy Albert előadó nagyobbnóvalokkal eszetelven a belügyminiszterium költségvetésének kereteit, arra a meggyőződéssel jut, hogy a kezdeményezett haladással arányban allanak a nagyobbnó kiadások. Összegezi a főbb kiadás tételeit s kimutatja, hogy különösen a vármegyei közigazgatás emelésére joggal preliminar a miniszter magasabb költségeket. A közigazgatás küszöbön álló rendezéstezi éppen szükségessé a költség emelést, mert az új miniszternek már erős alapokat kell teremteni. A közbiztonsági kiadások emelést igazolja azon törekvés, hogy az ország ma közrendészetileg kevésbé figyelembe vett területen is kellő rend állítsassék helyre.

A fővárosi államrendőrség kiadásairól felvett többletnek indokolása az a nagy haladás, amely a fővárosnak minden viszonyában mutatkozik, a mely a közbiztonsági intézmények erősítését követeli.

Szól a gyógyszerügyi engedélyekről s e tekintetben kilátásba helyezi, hogy a miniszter törvényhozási intézkedést kezdeményez. A difteritisz gyógyszerét, a szermot illetőleg megjegyzi, hogy e tekintetben a miniszter szintén kíván intézkedéseket tenni s az esetleges költségekre póthitelt fog kéri vagy zárszámadásilag igazolja. Ajánlja a költségvetés elfogadását. (Helyeslés.)

Gróf **Eszterházy** Mihály a szempói szolgabírósnak Bazinba való áthelyezéseivel foglalkozik beszédeben. Kellemetlenül érintette, hogy a miniszter ebben az ügyben olyan ígéretet tett, a melylyel szemben más-
kent intézkedett. A miniszter itt hatáskört túllépte, mert a megyei határozatot megváltoztatta, holott joga csak a határozat jóváhagyására vagy a jóváhagyás megtagadására terjedhetett ki. Az áthelyezés hiba volt közgazgatási, nemzeti és gazdasági szempontból. A költségvetést nem fogadja el.

Hieronymi Károly belügyminiszter kijelenti, hogy a kérdés nem függ össze a költségvetéssel, mindazonáltal kifejti, hogy az intézkedésnek célja az volt, hogy a közigazgatás és az igazságszolgáltatás a megyékben ugyan arra a székhelyre koncentráltassék. Ezt az intézkedést az egész országra nézve megtette, mert a közönség érdeke, hogy a hivatalok egy helyen találja, törvényt nem sértett. Nemcsak jóváhagyási és megsemmisítési joga van, hanem bele mehet a törvényhatósági határozatok érdembe is.

Holló Lajos: Reflektál a miniszternek arra a kijelentésére, hogy a szempói-bazini ügy nem függ össze a költségvetés kérdésével. A miniszternek ez a kijelentése nem prejudikál a Haz határozatának. Utal arra, hogy csak tegnap tartatott meg a székesfehérvári katolikus nagygyűlés, a mely langra lobbanthatja a választások alatt a tüzet. Az országot meglepetéseknek nem szabad kiténni, ha a kormány a választási reform érdekében tenni akar valamit, legyen gondja arra, hogy a közönség előre értesüljön a tervekről. A miniszter a közigazgatási reform-
a végtelékig akarja vinni a kinevezési rendszert, kifejti, hogy a mai rendszer sark-
köve a főispán, akinek csak jogai vannak, de nincsenek kötelezései, a kormány be-
vatkozási joga pedig lehetetlenné tesz minden szabad mozgást. A pártkormány nyúgi alól fel kell szabadítani az országot. Rámutat a közigazgatás bajaira, különösen arra, hogy nálunk önkény és visszaélés kormányoznak törvény helyett. Feltétlenül helyte-

len a közigazgatási bíróságokról szóló javaslat, mert ez csak egyes esetekre ad törvényes intézkedést. Érinti a választás kérdését s rámutat, hogy az ország különböző vidékein a választójog különféle képen van megállapítva. Van vidék, hol 3 frt 50 kr. adó után lehet az ember választó, más vidéken 27 frt adó kell.

Rendetlenség van más téren is és így okvetlenül kell, hogy a választó jog reformáltassék. Nemcsak a teherviselésben kell a népet részesíteni, hanem jogokban is, és a jogok gyakorlásában egyenlővé kell azt tenni. A választási jogot egyébként szélesíteni is kell. Emelkedett a nép értelmisége és ezzel nagybodott a kör is a választó jog gyakorlására. Emelkedtek az adók, emelkedett a honvédelmi teher. A 48-ban megállapított körök ma már nem elegendők a választásoknál.

Biztosítani kell a választásoknál egyébként is mutatkozó anomáliákat. Figyelmeztet a választási lajstromok lelkiismeretlen összeállítására. Tudomása van egy esetről, hogy egy városban 800 választót hagyott ki az összeíró bizottság, kiket a kuria azonban mind kvalifikált választókként.

Urgálja a főrendiház reformálását, de egyszerűsödést tiltakozik a gyanu ellen, mintha ő most a főrendiháznak reformálását retorzióképpen az egyházpolitikában tanúsított magatartása miatt követelné. Ő s pártja a főrendiház reformálását mindig kívánja.

Határozati javaslatot nyújt be a közigazgatás autonomikus alapon leendő rendezése, a választási jog kibővítése és a főrendiház képviseleti alapon leendő szervezése tárgyában. (Helyeslés a baloldalon.)

Nághy Gyula polemizál a belügyminiszternek azzal az állítással, hogy helyes a hivatalokat egy helyre összpontosítani. Szólván közigazgatási reformról, kijelenti, hogy ő és pártja hívei az állami közigazgatásnak, kívánják a parlamenti reformot és a tisztviselők szolgálati pragmatikáját. Nem fogadja el a költségvetést.

Ivánka Oszkár konstataálja, hogy a belügyi tarcza keretében mutatkozik a legtöbb ügyefogyottság. Hivatkozik arra, hogy 1892-ben határozati javaslatot nyújtott be a választások tisztasága érdekében, de ennek nyoma veszett. Követeli a választások tisztaságát, a kormány befolyását a törvény mértékre kívánja szorítani, majd átér Hieronymi nemzetiségi politikájára. A költségvetést nem fogadja el.

Az ülés tovább foly.

Két népgyűlés.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, nov. 19.

Székesfejervárt és Debreczenben tartottak a tegnapi nap folyamán népgyűléseket. Ott a sötétség lovagjai gróf Zichy Nándor vezetése alatt csődítették össze a vidék földmivelő osztályát, emitt Kossuth Ferenczet meghallgatni gyűlt össze Debreczen város polgársága.

A székesfejervári katolikus nagygyűlésen Steiner Fülöp püspök elnökölt. Két részben tartatott meg. A lövőház termében az intelligentia, nagyobbára papok, tanítók gyülekeztek, addig a lövőház kertjében a nép gyülekezett össze. Mindkét helyen a püspök tartott megnyitói beszédet, s ezután a teremben Esterházy Miklós Móríc gróf, Major Ferenc dr., ifju Zichy Nep. János gróf, Marsovszky Endre, Kalocsay Aladár és végül Zichy Nándor gróf tartottak a

legkülönbözőbb témákról előadásokat, addig a népek ha püspökön kívül Ciráky Antal gróf, Kálmán Károly, Bonitz Ferenc, Szentiványi Károly s végül Esterházy Miklós Móríc gróf tartottak kevésbé izgató beszédek.

Debreczenben a collegium udvarán megtartott népgyűlésre 6000 ember gyűlt össze. Itt Thaly Kálmán tartotta meg beszámolóját, melynek végeztével Kossuth Ferenc beszélt nagy hatással. Délután a honvéd sirokhoz ment Kossuth, ez utjában egész Debreczen kísérté. A siroktól a városba fáklásmenettel kísérték Kossuthot.

TAVIRATOK.

Királynékn Algirban.

Páris, nov. 19. (A „Z. és V.” er. táv.) A „Figaro” értesülése szerint a francia kormány intézkedett, hogy Erzsébet magyar királynénak Algirba érkezésekor külön kényelmes lakosztályokat bocsássanak rendelkezésére és a magas vendég kényelmére mindent elkövessenek.

Difteritiszben elhalt hercegnő.

Prága, nov. 19. (A „Z. és V.” er. táv.) Tsek Klaudina hercegnő, az angol uralkodóház egyik nőrokona tegnapi difteritiszben elhunyt.

Francia gyármatok harca.

Páris, nov. 19. (A „Z. és V.” ered. táv.) A gyármatügyi miniszter a következő táviratot kapta Grand Bassamból e hó 17-iki kelettel. Az akaples-i benszüllöttek támadást intéztek Komayoban a Franciaország iránt barátságos törzsek ellen. Ennek következtében egy francia csapat vonult az akeplessek ellen, megtámadta Benova erősségét, a hová azok menekültek és ágyutúzzal elpusztította azt.

A halálba lovagolt.

Bordeaux, nov. 19. (A „Z. és V.” ered. táv.) A tegnapi lóverseny alkalmával egy Bordenave nevű jockey leesett lováról és azonnal meghalt. A jockey lóva, „Lightfert”, koponyatörést szenvedett és állapota reménytelen. Defournos, dragonyos hadnagy, a ki szintén leesett, erős sérüléseket szenvedett.

A nápolyi herceg Pétervárot.

Pétervár, nov. 19. (A „Z. és V.” ered. táv.) A nápolyi herceg tegnap este 9 és fél óraker ideérkezett és Wladimir nagyherceg és a többi nagyhercegek által fogadtatott.

Osztrák képviselőház.

Bécs, nov. 19. (A „Z. és V.” ered. táv.) Dr. Gross az ipari bizottság nevében a végelátásokról szóló kormányjavaslatról referál. Adamek és Hajeh képviselők a javaslat mellett beszélnek, habár egyes részleteivel nincsenek elégedve.

A „Figaro” szerkesztője meghalt.

Páris, nov. 19. (A „Z. és V.” er. távirata.) Magnard, a „Figaro” főszerkesztője tegnap délután meghalt.

Egy község pusztulása.

Reggio di Calabria, nov. 19. (A „Z. és V.” er. táv.) A legutóbbi hírek megerősítik, hogy San Prokopio község csaknem egészen elpusztult. A halottak száma meghaladja a 60-at. Sok ember, kik a templomba imádkoztak, a templom összeomlásánál a romok alá temetett.

Hirek.

— A zombori Tóth Kálmán-kör ma tartott háziestelye várakozáson felül sikerült. A program, mely utolsó pillanatban némi változás alá esett — élénk s mulató volt. Az intelligentia teljes számban együtt volt. Ott volt dr. Drakulits Pal orsz. képviselő s neje, Paul Kálmáné s leánya Mariska k. a., Koczkar Zsigmondné s leánya Adrienne k. a., Halm Ervinné s leánya Olga k. a., dr. Alföldy Gedeoné, Szűpüs Istvánné, öz. Pál Antalné leányaival Blanka és Vilma k. a. anyokkal, Medveczky Zsigané, dr. Kollár Viktorné, Baumann Nándorné s leánya Aranka k. a., dr. Horváth Akosné, dr. Molnár Gyuláné, Reisz Nándorné leányával Ilonka k. a. nyal, dr. Eremin Györgyné s leánya Ivánka k. a., dr. Sztójkovits Györgyné, Dömötör Pálné s leánya Irén k. a., Henneberg Sándorné, öz. Szabács Antalné s leányai, Jeszenszky-né s leánya Jolan k. a., öz. Jakob Józsefné s leánya, öz. Karl Antalné s leánya Aranka k. a., Trischler Ferenczné, Szűcs titkárné s leánya Margit k. a., s még mások. A műsor első pontja egy duett volt Abrányitól, melyet élénk verve-vel s közvendésséggel énekelt Szabácsy Anna k. a. s Horvath Ákos dr. Azután Matzits Pal dr. olvasott föl hangulatos verseket, — melyek a tehetős poéta lyrai költészetét világították meg. A program harmadik pontja Abt „Gyermekem”, című kedves dala volt, melyet dr. Kollár Viktorné énekelt Horváth Ákos dr. zongora-kísérete mellett zajos tapsok folytán a bájos énekművésznek még egy szívhez szóló ábrándos magyar dalt is énekelt, mely szünni nem akaró tapsot keltett fel. A programban 4. pont gyanánt jelzett „Magán-jelenet” nem volt egyéb, mint Petőfi „Orült”-je, melyet Szalay Frigyes a Tóth-kör legtehetségesebb komikusá adott elő utanozva a vándor recitátorokat: Azután humoros ének következett, melyet dr. Horváth Ákos adott elő e zimen „a bácskai ivó és az ördög” tartalma szerint a bácskai ember az ördögöt is le tudja inni. A műsorban utolsó pontként Molnár Gyula humorisztikus verse „Estélyen” című alatti, melyet lapunk mai tárczarovatában közlünk. De a közönség nem elégette meg a műsört s közkívánatra föllépett Jeszenszky Jolan k. a. „ó azok a férfiak” című derült epizódokban gazdag monológot olvasva föl, melylyel szünni nem akaró tapsokat aratott. Most, hogy e sorokat írjuk, javában járják a rezgőt s előreláthatólag reggelig tart az estély.

— **A zombori szerb polpári dalárda hangversenye.** A Vadaszkürt termében f. hó 17-én tartotta hangversenyt a szerb polgári dalárda. A „Vadaszkürt” nagy termetű nagyszámú és szép közönség töltötte meg, a mely tetszésének minden egyes szám után zajos tapsokban adott kifejezést. De meg is érdemelték a tapsot, az előadott vegyes- és férfi karok, oly correctséggel, finomsággal, adattak elő, a leghatalmasabb forte-tól a legfinomabb pianóig, hogy a dalárda ez irányban való jó hírnevét közönség előtt csak fokozta. Előadottak Folinger-től a „Fülemüle” Hokranycától „Hajduk Velko” vegyes karok, „a rigómezei szelhez” Topalovítstól s „az örömlak” Senkótól, férfi karok. A művészi hatást nagyban emelte a két piécsben is szerepelt só éneke Dr. Lallovecics János úrnak, a kinek érczes, tömör tenor-bariton nangja mindkét dalbanigen hatásonan érvényesült.

A műsor 2. számaként Blagojevics János szép értekezést tartott a beszédák mai jellegéből kiindulván, visszapiantást vetve két szerb népművelő alakra, szent Szávóra és Kralyevics Márkóra alkalmissal, a mennyiben mindkét történeti alak emlékének évfordulója a mai napra esik. Az érdekesen előadott értekezést zajos taps követte. Majd Bikár Koszta, Raits Milán, Másirevits János és Szimics György urak adták elő Jenkónak „Alszo-e?” cz. soloquartzettjét összevágott preciz előadásban, a közönség éneküket megismételtette.

Az est egyik főérdekessége a 70. sz. gyalogzred zenekarának közreműködése volt. „Egyveleg szerb dalokból” Schubertől és „Abránd a szerb erdő és mező dalaiból” Cizektől adták elő. A közönség, a kinek ritkán van alkalma ily nagyobb zenekarok játékát élvezni, oly zajos tapsokban adott tetszésének kifejezést, hogy a jó hadiak minden számot egy-egy rész megújrázásával toldtak meg.

A minden ízében jól sikerült hangverseny után a fiatalság a katonai zenekar hangjai mellett vig tánczra perdült, a mely a reggeli órákban ért csak véget. —h.

— **A zombori iparosok árucarnoka mint szövetkezet** vezérigazgatója, — Zsuljevics Ernő — állásáról leköszönt. A váratlan leköszönés következtében az igazgatóság és felügyelőbizottság a további teendőket megbeszélése czéljából ma este együttes ülést tart.

— **Furcsa qualificatio.** Egyik ismert nevű zeneszerzőnk megrendelési felhívást bocsajt ki újabban megjelenő dalaira, s ebben a megrendelési felhívásban olvassuk a következő furcsaságot: „A 32 oldala terjedő füzet Tóth Kálmán (elhunyt rokonom emlékének van ajánva), czimlapját a költő Baján állított ércszobrának képe díszíti sat.” Szegény jó Tóth Kálmán, háttégy látszik a t. zeneszerző előtt neki nem volt nagyobb qualificatioja, mint hogy neki rokona volt.

— **Servilismus.** Ha már szörnyű helytelennek tartjuk azt, ha a sajtóban megméltóságoknak, meg-megnagyságnak olyas valakit, a kinek hivatalosan a és titulus dukál, azt már azután minden kritikán alul valónak mondjuk, mikor még olyan embernek is titlust adnak a kinek az nem dukál, s a ki talán maga restelli legjobban az ilyen csuszás-mászást. Ezt pedig megirtuk annak okából, mert egyik vidéki lapírtásunkban a következő hírt olvassuk: Nsgs Mátéházi Matkovich Lajos zentai főszolgabíró f. hó 16-án tartotta meg Moholy közleg előjáróságnál a rendes évi hivatal vizsgálatot, a hol is minden a legnagyobb rendben találva, megelégedésének adott kifejezést.

— **Hymen.** Dr. Heilbrunn Arthur. községi orvos Ó-Kéren a napokban váltott jegyvet Hédervári Margit k. a. nyal Ujpesterről.

— **Második gyógyszer-tár Ó-Kaniszsán.** Mint értesülünk Ó-Kaniszsán egy II. díkgyógyszertár felállítása iránt erős mozgalom indult meg.

— **A bajai városi tűzoltóság** a mult héten foglalta el új tanyáját a kishallási uradalom Ferencz-utcai házában. Az átköltözés vig muzsika szó mellett ment végbe.

— **A Budapest, Mohács és Orsova közötti személyhajózáratok e hó végével a folyó évet illetőleg a következőképen szünek meg:** Utolsó menet Budapestről Orsovára kedden, november 27-én. Utolsó menet Orsováról Budapestre szerdán, november 28-án. Utolsó menet Budapestről Mohácsra szerdán, november 28-án. Utolsó menet Mohácsról Budapestre pénteken, november hó 30-án.

— **Cserben hagyott völegény panasz.** A zentai plébánia hivatalhoz a napokban egy ottani fiatal legény, kit mennyaszonya cserben hagyott, a következő panasz levelet nyújtotta be: Nagyságos tisztelendő úr. Én mint völegény vagyok itt megjelenve. Panaszom van és pedig nem a legutolsó. Tetszik tudni, hogy a ránk gyűvő esküvő napon akartunk egybe kelni és jegyesem egy duhaj paraszttal megelőztette, mert tegnap viradó párosan vele megszökött. Most enfiem nyelve-szóra tett, a mit nem tudom hogy ésséggel hogy helyibe mássikkal egybe támadhassak. Kérem a Tekintetes tisztelendő urat esembe bepillantani: a szegényt tölem elhárítani és a jegyenzit töle nekem gyalakozásnak vissza delivatoskodni, mert jót nem is mindhatok az ilyen anya nevelményről, a ki hogy izé az én jussomat ühozza így a szegény garádicsára tette ifjuságom rovatában, Kérek elég-éss adást, különben párosan, hogy újra nő-sülhessek — Amint hogy már meggyőződttem, arról már be is vannak foglalva a szöges mián párosan. Fáj a belsőszemem ha rá gondolkok hogy a mi az enyém a hirdetésben is, azt más vizsi szökésbe egybekel-sünk előtt; ez olyan komédia, a mi három határba ritka és én szégyelem a történeteket, mikor hogy fogadkozott iratások hogy szerelménye csak az enyém, annyja is azt prédikálta mindég és lám hogy fucsasá lett az ő hitreményse!

— **Ifjusági játszótér Baján.** Szenczy Győző főgymnasiumi igazgató a indítványára a városi közgyűlés ifjusági játszótérül a vásártérnek a vasúti park mellett elterülő részét jelölte ki és felhívta a tanácsot, hogy ezen tér elegyengetése és élő fákkal leendő körülültetése iránt intézkedjék.

— **Esküvő.** Ó-Kaniszsán Szathmári József előnyösen ismert petrovozzelői kántor e hó 14-én délután vezette oltárhoz Kókai Jusztin kisasszonyt, Bata János községi képviselő unokáját. Násznagyok voltak Mihály Sándor I. jegyző és Apró János. Másnap a boldog pár Petrovozzelőra utazott.

— **Késelő gyermek.** A moholi rendőség f. hó 17-én bekísérte a zental járás-bírószághoz Réh József moholi lakos József nevű 13 és fél éves fiát, mivel Bojogev Milorád gyermektársat verelkedés közben hasba szurta. Orvosi látlelet szerint Bojogev Milorád a szuras következtében élet-halál között lebeg. A vizsgálat folyamatba téte-tett.

— **Nagy tűz** pusztított f. hó 12 és 13-ika közötti éjjelen Zentán Goldstein D. tég-lagyártélepen, mely éjjeli fél 12 óraker-lekezett addig míg a tüzelés alatt levő ke-menczék körül a tüzelő munkások foglalkoz-tak. A szél a déli irányból élesztette a tüzet és csakhamar lángba borultak az egymás-hoz közel épített szárító-szín épületei. Ma-guk a gyár munkásai a tűz oltását meg-sem kísérthették, mivel a gyár két tűzi fecs-kendője bennreked a lángtengerben s tömlő-vel együtt megégett. A helyszínen rögtön megjelent tűzoltóságnak is csak nagy erő-megfeszítés mellett sikerült 3 órai nehéz munka után a tüzet lokalizálni. Megégett négy szárító-szín és egy irodai helyiség a berendezett állványokkal, leczrások és szá-ritó deszkákkal: 170,000 darab agyag cse-rép, 45,00 darab hatszögű agyagtegla, két

tűzi fecskendő tömlővel és 30—40 frt értékű ruhanemű. A gyártalajdonos kára tehát igen jelentékeny, mintegy hétezer forintig terjed. Az első magyar általános biztosító társaságnál volt biztosítva.

— **Elmeháborodott öreg.** Gere Fsiros József zentai idős polgáron f. hó 15-én este az elmeháborodás jelei mutatkoztak. Veje és leánya, amint azon este elmentek hozzá látogatába, rögtön letérdeltette őket, mel-léjük terdeltetta a feleségét is és rájuk pa-rancsolt, hogy mondják: „én vétkem, én vétkem” s. a. t. Aki nem mondta, azt fejbe verte. Így ment ez mindaddig, míg rá nem untak a furcsa kívánság teljesítésére, Látták, hogy örülttel van dolguk, intézkedtek, hogy az öreg, ki mindinkább neki dükösödött, a kórházba szállíttassék, hol most megfigyelés, illetve ápolás alatt van.

VIDÉK.

Csereljünk?

— Kulai levél. —

Kulán, 1894. nov. 17.

Dr. Schneider Károly megyei főügyész-nék hivataláról történt leköszönése itt méltó feltűnést keltett. A leköszönésnek oka — mint a lapokban már röviden jelezve is volt, csakugyan az volt, hogy dr. Schneider a legerélyesebben visszautasította a hivatalos működésére gyakorolt illetéktelen befolyást, mert ezáltal állásának függetlenségét látta kockázatát. A főügyésztől ugyanis egy ügyben olyan ügyézi velemény adását követelték, amely az ő jogi meggyőződésével ellenkezett és ő inkább állását, mint függetlenségét, elvi meggyőződését áldozta föl. Dr. Schneider azonnal el is hagyta hivata-lát, s — habár leköszönése még végleg elfogadva nincs is — f. hó 10-ike óta körünk-ben tartózkodik és keresett ügyvédi irodáját maga vezeti. Mi kulaiak csak örvendhetünk a dolgok ilyenlen fordulának, mert dr. Schnei-der Károlyban újra visszanyertük társadalmunknak egyik kitűnő, tevékeny tagját és ipariskolánk is, ez a zsenge közhasznú intézményünk, amely neki köszönhető élet-beleptét, újra visszanyeri benne elnököt, aki-nek ismert buzgó vezetése alatt most már zavartalanul haladhat szépen megkezdett út-ján. — De nem örülhetünk a dolgok továb-bi fejlődésének. Mint a legbiztosabb forrás-ból értesültem, a megyei tisztí főügyézi állásra jeles főszolgabíránk van kiszemelve. Vagyis visszakapjuk za egyik jó emberünket, de elviszik érte a másikat. De hát nagyságos és méltóságos uraim ott a megyében, muszáj annak a főügyésznek okvetlenül — harmadszor is — Kularól kikérülni? — Talán most már más-felé is kacsinthatanak? Vagy itt is három a magyar igazság? — Kerjük, gyárják meg nekünk ezt a harmadikat!

ZSOLDOS B.

Hivatalvizsgálat.

Ó-Kaniszsán, 1894. nov. 17.

A bácskai rendetlen állapotokról szóló, országszerte ismeretes híreket jórésben meg-csúfolta Ó-Kanisza község előjárósága f. évi november hó 15-én lovag mátéházi Matkovi-t Lajos zenta-járási főszolgabíró által tar-tott hivatalvizsgálat alkalmával, amidőn a rendezett viszonyok tanúságaul azon napi zárlattal, készpénz és takarékpénztári beté-tekben, mint községi vagyon, 249190 koro-na 13 fillér összegzet mutatott fel, amelyhez számítva a letétben levő 578155 korona 04 fillért, összesen 827346 korona 04 fillér kö-z-pénztári kezelés alatt álló tekintélyes összeggel elég garantíát nyújtott arra nézve, hogy nem állunk csehül.

A főszolgabíró a benső megelégedésel befejezett vizsgálat után a képviselő-testület tagjai előtt az előjáróságnak és segédze-

mélyzetnek a törvény és megyei szabályrendeletek pontos betartásából folyó hivatali ügybuzgósága, pedans eljárása és vasszorgalmáért dicsérete mellett, elismerését nyilatkoztatta ki s örömeire szolgált, hogy Ó-Kanizsa ilyen vezetés folytán a minta községek sorába tartozik.

Ezután a főszolgabíró részt vett az előjárásról által a tiszteletré rendezett banketten, hol az első pohárköszöntőt dr. Roxer Gyula főorvos mondotta rá, különösen kiemelve, hogy az öreg püspököt, mint privat embert és főnököt érdemei folytán Ó Kanizsa községe mindenkor szívesen látja. Utána Matkovits Lajos emelt poharat Kőrömczi László I. bíróra. Majd Lábdy István az invalidus katona mondott egy szép toasztot a főszolgabíró és kedves családjára. És ez így folyt mindaddig, míg a délutáni vonat meg nem érkezett, amidőn is az előjáróság és segédszemélyzet a vasutállomásig kísérté szeretve tisztelt főnökét.

A vonat elrobogása után a kíséret visszament a nagyvendéglőbe s a nagy nap méltó megünneplésére a barátság és a jó karcsos által összetartva együtt is maradt az éj legkésőbbi szakág.

Hogy milyen jól voltak hangolva a kedélyek, mutatják a másnap összeszedett zsebéra tokok, lánczok és kerekék. No de, ebben a tekintetben büszkén mondhatjuk, hogy bácskaiak vagyunk.

A banketten 40-en vettek részt.

Becsapott hamis pénzkeresők.

Ó-Becse nov. 18

Csunyaül megesalódott néhány könnyen félrevezethető ember Ó-Becseről a napokban. Már hetek óta lappangva jár a hír a könnyen meggazdagolni vágyók között, hogy van mód arra, miszerint saját jó pénzéért tizszerannyi hamis, de családiaság hasonló bankót lehet kapni. A rendőrség is figyelmeztette lett a környéken elterjedt ezen hírre, majd később a szabadkai rendőrség hivatalból is felhívta a figyelmet, amióta is rendőrségünk szemmel kísérte a gyanúsítottakat. Hétfőn azután nyomra is jöttek, a mennyiben a fehértemplomi rendőrség táviratilag hívta fel rendőrségünket arra, hogy néhány ó-becsei ember ily szándékkal járva ott, fog érkezni a tö-ökbecsei oldal felől. S csakugyan éjjel 11 óra tájban a hamis pénz keresőket az agentiai átjárásnál el is fogták.

Az elfogottak vallomásából tünt ki azután, hogy mily csaló banda áldozatai ezek és velük már igen sokan Becseről is, de különösen Turiáról, de a rászédettek legtöbbje károsadást elhallgatva, titkolja a vele történetek.

Az eddigi vallomás szerint ez a család Turiáról indult ki és itt szővődött Ó-Becsen. Ugyanis Dsigurszky Trívó ó-becsei koresmárhoz sűrűn bejártak Turiáról Zeremzski Gyókö és Bábits Voin, a kik mulattak, szórtaak a pénzt és emlegették, hogy mily könnyű módot tudnak ők a pénzszerezésre. Kívánsi lett erre végre is a Trívó koresmáros s mikor azoktól megtudta, hogy azok tudnak olyan helyet, a hol bőven adnak hamis pénzt, hát ráállt, hogy öt elvezessék oda. Ertekezett ez ügyben testvérével is Dsigurszky Grujóval, a ki szintén ráállt. Így a két testvér — Grujó 700 frttal, Trívó 300 frttal — a turiai útmutatókkal elmentek Fehértemplomba, a hol Zeremzsky egy házba vezette őket. Ott igen elegáns teremben finom úr fogadta őket s midőn előadták, hogy hamis pénzért jöttek az kész volt azonnal adni. Megalkudtak, hogy 100 frtéért 500 frt hamisat kapjanak. Az uri ember elő is hozott csinos csomagokat, melyek mindenikében állítólag 500 frt van tizesekben, egyet fel is bontott s le is vett egy tizedt róla oda mutatva, hogy győződjenek róla a hű másolatról. Meggyőztek. Dsigurszky leolvasta a saját

jó pénzét és éppen készült átvenni a hamisakat, midőn nagy zaj s csörgés hallatszott künn. Az uri ember felkapta a jó pénzt s azzal a megjegyzéssel, hogy kiki „fusson a merre tud, mert itt vannak a zsandárok” — odább állt. A bűnük tudatában megzavarodott Dsigurszkiak tehát feledve mindent, a már megkezdett esomaggal kezükben szintén elfutottak. Meg sem álltak a vasutig s siettek haza, még a vezetőiket is elhagyva. De mekkora volt bámulatuk, mikor látták, hogy a esomó bankó nem más, mint tiszta papiros, csak felül volt két tizes.

E kudarczal itthon persze hallgattak, de mikor találkoztak a turiai útmutatóval, követelték azon a pénzüket. Az bántotta őket, hogy majd meglesz s azt a tanácsot adta, hogy ily módon csapjon ő be másokat, akkor majd kap részt belőle.

Így történt ezután, hogy lépre ment Bartusz M. Benedek J. és Szarka J. Ezek az ó-becseiok hajlandók voltak elmenni hamis pénzért, miért is D. Trívó kiküldött vasárnap Turiára Zeremzskiért, hogy legyen ismét útmutató. Az jött is rögtön és még vasárnap éjjel átmentek a Tiszán s Török-Becsen vonatra ültek. Fehértemplomra érve eltűnt tőlük Zeremzsi, aki valószínűleg értesíteni ment az illető csalóbanda főt. Majd vissza érve vele ment Benedek, míg a többi a koresmában maradt várva az eredményt. Benedek 700 frtot vitt és ott abban egyeztek meg, hogy érte 4000 frtot kap. De az úr állítása szerint még nem kész, jöjjenek valamivel később, tehát Benedek kisérőjével Dsigurszkival ment és akkor vele ugyanaz a játék történt, a mit főnnebb leirtunk. O is futott, ott hagyva jó pénzét. De ezeken már jobban fáj a pénzüik elvesztése, egyik másik közülük kölcsönbe vette fel. Tehát a fehértemplomi kapitánysághoz mentek s feljelentették esetüket. A kapitányság sürgönyére rendőrségünk azután kereste Ds. Trívót, kinek felesége azt állítja, hogy Földváron van disznótorban Óecséhez is elmentek, az azonban bevallotta a valót, hogy pénzért mentek Bánáiba. A három becsapott csalódjánál pedig nem tudták megmondani, hogy hová mentek. Rendőrséggel egyetemben öröket állított a komphoz is, meg a hajó állomásá rávez s így sikerült Zeremzskit és Dsigurszki Trívót hétfőn éjjel 10—11 óra közt elfogni, mikor haza jöttek Ds. Trívónál 307 frtot találtak, állítólag abból a 700 frtból 6 325 frtot kapott. Ezeket az elfogottakat, majd a becsapott három társat is a rendőrség Fehértemplomba vitte, a hol folyik a vizsgálát. A fehértemplomi rendőrség azt a bizonyos urat szintén már elcsipte.

Az egész ország telve van most ily hamis pénzgyártókkal, de még inkább ilyen csalószövetkezetekkel, a melyek már igen sok áldozattal bírnak Bácskából is, főleg Ó-Kér, Kis-Kér, Verbász, Ó-Becse és Turia környékéről.

de különösen nem látja jó néven azt, hogy osztrák és magyar értékeken oly horribilis összegeket veszített. A nyári hussre alatt Berlin ugyanis azt hitte, hogy a reakció elkerülhetlen és jó üzlet lesz az, ha őszre és ujlevre papiron osztrák és magyar értékeket, különösen hitelrészvényeket és némi részben járadékokat, — roppant tositótkban elad. Csalatkozott ez alkalommal Berlin, mert eladását a többi tőzsdék felfalták és a róka kelepczébe jutott, azaz az árfoyakok felhajtattak. Ennek vége az, hogy a felületre vergődött két tőzsdénk nem elégszik meg a küönbözetel, hanem effektív szállítást követel, miért is Berlin folyton venni tartozik és így az árfoyakok még tetemes ideig fognak feléle hajtani.

A belföldi piac e héten is a külföldivel lépést tartott és a hausse utján haladt. Az irányzat általánosságban és részleteiben szilárd és Berlin jelezteük mumusokolása folytán csak rövid ideit stagnatio állott be, mely alatt az erők pihenhetvén, újabb anyagot merítettek a hathatos emelkedéshez. A két hitelrészvény emelkedett és beállott az általunk vagy három hét előtt jelzett hathatos emelkedése a jelzőlog hitelbanknak is, mely ma közel 300 frthoz zárul. Orsiai volt az emelkedése a beszámítoló részvényeknek is, a mit szintén előre jeleztük. A mint a legjobban értesült ferrásbéli haljuk, a leszámítoló bank több elsőrangú penzintézet hozzájárulása mellett 20 millió alap-tőkével „agrárbankot” szándékozik alapítani, mely azonban egyidejűleg egybeolvadna a leszámítolóbankkal. Eszerint utóbbinak husz millióra felemelendő alap-tőkéjéhez az új bank 20 milliója is járulna s e hatalmas erő, mint előre is tatható a Magyar beszámítoló bankot első penzintézzé fogja tenni.

A takarékpénztárak közül csak a hazai és az országos központi részvényei iránt mutatkozik érdeklődés. A többi összes részvények részben stagnáltak, részben csak kis mértékben haladtak a hausse árjában. Kamatláb változatlan.

Gabna-határidők.

A határidő üzlet e héten némileg irányzatot mutat, a forgalom azonban az összes czikkeken szűk keretek között mozgott.

Buza tavaszra (1875)	6.76	frt pénz.	6.77	frt áru
Buza őszre (1895)	7.10	"	7.11	"
Rozs tavaszra (1895)	5.75	"	5.77	"
Zab tavaszra (1895)	6.06	"	6.08	"
Tengeri nov-re	6.50	"	6.55	"
Tengeri máj-jun. (1895)	6.10	"	6.12	"
Káposztarepeze nov-re	11.15	"	11.20	"

Nyilt-tér. *)

T. Paul László urnak

Szántován.

Alulírottak a legnagyobb készséggel igazoljuk, hogy az Ön által föltálat s forgalomba hozott fogcigaretták néhány szírpantás után a legnagyobb fogtájdalmat is megszüntetik, s ezért e cigarettákat saját tapasztalatunkból folyólag a legmelegebbben ajánlhatjuk bárkinek.

Kelt Zombor 1894 évi oktob. 24.

Pocskay Sándor s. k.
városi tiszti ügyész.

Dr. Szabó István s. k.
ügyvéd.

Trischler Ferenc s. k.
árvaszéki ünök.

Dr. Horváth Ákos s. k.
vm. altágyész.

(*Ezen rovatért a szerk. felelősséget nem vállal)

Irodalom.

Beküldött „A buza ára az áresökkenés igazi oka az orvoslás módja” című közgazdasági tanulmány írta Bernát István. Kilián Frigyes tud. egyetemi könyvtáros bizománya Budapest, 1894. A füzet igen tanulságos adatokat tartalmaz a gabna árak esökkenésének igazi okairól.

Heti szemle a pénz és gabona-piaczról.

A politikai helyzet teljesen nyugodt és ha harcra kilátás nincs, harcolnak a tőzsdék egymással. Jelenleg Berlin üzent hadat a bécsi és budapesti tőzsdének. A berlini tőzsde ugyanis már jó ideje nem látja szívesen azt, hogy tőzsdéin a nemzetközi színvonalra emelkednek és az itteni spekulatióknak kihatása van az összes világpiazcokra,

Révai Testvérek kiadása

Kapható minden
könyvkereskedésben.

Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadása

mindenki által beszerezhető minden anyagi megerősítés nélkül az által, hogy e tekintélyes könyvtárt

3 frtnyi havi részletfizetés mellett szállítjuk.

JÓKAI MÓR összes művei

megjelenik 100 kötetben
2000 íven, erős papíron, nyolczadrét alakban, díszkötésben.

DISZKÖTÉSSEN 250 frt.

HAVI RÉSZLET csak 3 frt.

Összesen 100 kötet fog megjelenni.

Kötetenként átlag 20 ívvel. Félévenként 10 kötet jelenik meg es küldetik meg egyszerre.

Gyűjtőknek valamiut mindazoknak, kik e kiadás érdekében fáradoznak husz rendelés után egy díszkötésű 250 frt értékű tiszteletpéldányt, egyes rendelések után készpénz-jutalékot fizetünk, — Gyűjtőívek ingyen adatnak.

Kötésünk által, melyet e díszes gyűjteményhez külön magyar stílus rajz alapján készítettünk, e gyűjtemény a könyvtár díszévé válik.

Jókai Mór összes művei

nemzeti kiadása 100 kötet ára: fűzve 200, díszkötés 250 frt.

Páratlan alkalmat nyújt egész könyvtár megvásárlására. Magánosok, iskolák, egyesületek, intézetek

havi 3 frtos részletfizetéssel

alapját vehetik privát, iskolai, intézeti vagy egyesületi könyvtáraknak.

Az egész ország óhaja volt, hogy Jókai összes művei egyöntetű szép kiadásban gazdagoknak és szegényeknek hozzáférhető legyen.

Mi megadjuk a kedvező feltételek nyújtása által ezen közkívánat teljesülésének lehetőségét. Jókai közkínésévé lesz az egész nemzetnek a nemzeti kiadás által.

Csekély havi részletek mellett minden könyvkereskedőnél kapható.

Rendelő-Lap Révay Testvérek
könyvkereskedésének

Ezennel megrendelem jelen előrajz alapján

Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadását

100 kötetben, 2000 íven. — 100 vászondíszkötésben 250 frtért | Fizetendő
100 fűzött kötetben 200 frtért | Budapestén

a) Kötelezem magamat a rendelés keltétől kezdődő egymásutáni havi 3 frtos részletfizetéseket a fenti czégeknek mindaddig fizetni, míg a teljes mű ára törlesztve nincs.

b) Kötelezem magamat félévenként 10—10 kötetet 25 frtnyi utánvétellel átvenni.

Egyszersmind tudomásul veszem, hogy félévenként 10—10 kötet évenként tehát összesen 20 kötet fog megjelenni és nekem két csoportban megküldetni.

A részletfizetések nem tartásakor a fizetési kedvezmény megszűnik.

Kelet: Lakhely:

Név: Állás:

E rendelőlapot kizárólag a Révay Testvérek kiadására szolgáló irattartóhoz használni szabad.

Legolesőbb bevá-
sárlási forrás

POCK LASZLÓ

(ezelőtt KLEIN EDE.)

üveg-, edény- és porzellán-üzlet kereskedése.

Különösen ajánlja divatos függő-lámpa és majolika-disztárgyait, terracotta-és sydrolit-figuráit, china-ezüst edényeit s francia baccarat-ivó-készleteit.

Az üvegkereskedés szakmájába vágó mindennemű üvegezést, templom-épület, kirakat-tábla és képkeretek elkészítését a legrövidebb idő alatt pontos kivitelben elvállalja.

Czégtársa lévén a farkasvölgyi világhírű üvegtáblagyárnak abban a kellemes helyzetben van a czég, hogy a legjobb minőségű és legolesőbb üvegtáblával szolgálhatja ki t. vevőit.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

kitünő tisztelettel

Pock László.

